

Bijen in koeienkeutels

Pauline Arens

In het beekdal de Elperstroom tussen Elp en Schoonloo lopen Galloway runderen, een hoornloos ras oorspronkelijk afkomstig uit de streek Galloway in Schotland. Sinds de jaren 90 worden Galloways ingezet als begrazers in natuurgebieden. Ze zijn zelfredzaam en hebben een gemoedelijk karakter. Wij als terreineigenaar zijn blij met de runderen, ze houden delen van de vegetatie kort en zorgen dankzij hun ligplekken en geloop voor open plekken en dynamiek. En ze poepen wat af. Poep is juist voor insecten weer interessant. Het is fijn gemalen organisch materiaal waarbinnen het broeit. Menig kever en andere kleine beestjes zijn gek op poep, ze kunnen zich er in voortplanten, schuilen, eten, van gedaante verwisselen, het is een wereld op zich. Andere dieren profiteren hier weer van, de beestjes in de poep zijn stapelvoedsel voor zoogdieren als de das en diverse vogels.

Ik vind het boeiend om in de keutels te peuten. Het was een enorme verrassing en een toevalstreffer om deze zomer in een van de keutels iets anders aan te treffen dan normaal: kleine sigaren van blad (Fig. 1). In eerste instantie was het voor mij een raadsel; wie heeft dit fraais gemaakt en wat is het? Met wat spuurwerk op internet, bleken het nestcellen te zijn van een bladsnijder- of behangersbij. Behangersbijen danken hun naam aan de gewoonte van de vrouwtjes om hun broedcellen op te bouwen en te bekleden met stukjes blad, die ze zelf uitknippen met hun kaken.

Met het blad geklemd tussen kaken en poten vliegen ze af en aan om het nest te bekleden. Er komen in ons land 15 soorten voor, daarvan zijn er diverse zeldzaam en of gebonden aan een specifiek biotoop zoals heide of duinen.

Bericht overgenomen van boswachtersblog.nl/Drenthe.

Dit doet Erik van der Spek denken aan een in 2012 nieuw beschreven bijensoort *Trichoburgus bolitophilus* uit Patagonië Argentinië (Sarzetti et al. 2012) die in paardenkeutels nestelt, ook dit is een Megachilidae. *T. bolitophilus* nestelt in droge paardenmestblokken in Chubut, Patagonië, Argentinië. De eenvoudigste nesten bestonden uit één hoofdtunnel die eindigde in een reeks van dubbelecellen zonder afscheiding ertussen. In de meer complexe nesten waren er 6 cellen lateraal verbonden met de hoofdtunnel. Nesten vertoonden tekenen van hergebruik. Het gedrag van nestelen in paardenmest wordt volgens de auteurs hiermee voor het eerst beschreven bij bijen.

Summary

In cow manure in the stream valley Elperstroom nests were found from leafcutting bees.

Literatuur

- Arens, P., 2018. Een aangename verrassing in poep, <https://www.boswachtersblog.nl/drenthe/2018/09/26/en-aangename-verrassing-in-poep/>
- Sarzetti, C.L., J.F. Genise & M. Victoria Sánchez, 2012. *Trichoburgus bolitophilus* sp. n. (Hymenoptera, Megachilidae) a bee nesting in horse manure pads in Patagonia, Argentina. - Journal of Hymenoptera Research 29: 1-14

Figuur 1. Keurig gevouwen bladeren in een keutel. Foto Pauline Arens.